

Polishusparken

Program för förnyelse | Februari 2021

Stockholms
stad

Programmet är framtaget av Kungsholmens
stadsdelsförvaltning, Parkmiljöavdelningen
norra innerstaden, i samarbete med AJ Landskap.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning,
Parkmiljöavdelningen norra innerstaden:
My Peensalu
Fredrika Orefelt
Helena Åkerlindh
Leila Massih

AJ Landskap:
Jenny Svensson
Cecilia Hellman
Kristján Erlandsson
Fredrik Dunér

Foton och illustrationer:
AJ Landskap där ej annan källa anges.

Innehåll

Bakgrund & mål 4

Förutsättningar5

Historia7

Befintlig situation9

Analys 11

Förslag till förnyelse12

Bakgrund & mål

Inledning

Trycket på Kungsholmens parker är högt och det finns ett ständigt behov av att utveckla och förnya stadsdelens parker. Projektet Polishusparken är ett av Kungsholmens stadsdelsnämnds prioriterade parkupprustningsprojekt de närmaste åren. Projektet leds av Parkmiljöavdelningen norra innerstaden.

Polishusparken är en kvarterspark belägen på Kungsholmens östra del mellan Polishuset och Rådhuset. I söder gränsar parken till Bergsgatan och i norr till Kungsholmsgatan. Polishuset och Rådhuset är tongivande byggnader som tillsammans med parkens stora träd och dess symmetriska utformning bidrar till parkens egna identitet.

Polishusparken är väl använd både som kommunikationsstråk samt för rekreation och besöksstrycket är högt. Enligt Kungsholmens parkplan är parken generellt i bra skick, men vissa åtgärdsbehov finns för att bevara parkens karaktär.

Mål med upprustningen

Målet med förnyelsen av Polishusparken är en mer attraktiv, välkomnande och hållbar parkmiljö för dagens och framtidens stockholmare.

I Parkplan Kungsholmen (2017) beskrivs hur stadsdelens parker ska värnas och utvecklas och för Polishusparken är följande delar särskilt viktiga att beakta vid en förnyelse:

- Skönhet
- Kulturhistoria
- Aktiviteter och lek
- Trygghet och tillgänglighet
- Rofyllighet
- Ekosystem

Mål

- En hållbar kvarterspark med plats för avkoppling, samvaro och lek.
- Värna parkens stora, uppvuxna träd och säkra ett hållbart trädbestånd för framtiden.
- Värna den biologiska mångfalden och utveckla parkens blomsterprakt.
- En trygg och tillgänglig park med tydliga entréer och stråk.
- Värna parkens kulturhistoria, estetik och siktlinjer.

Parkens storlek:

**0,9 ha
50 x 180 m**

Översiktskarta, östra Kungsholmen.

Förutsättningar

Detaljplan

Polishusparken är reglerad som parkmark enligt gällande detaljplan (Dp90005), se karta. Det betyder att det är Kungsholmens stadsdelsnämnd som ansvar för drift och investering på platsen. Området i direkt anslutning till Polishuset i väster är kvartersmark. Dessa ytor skiljer sig från parkens då de främst är hårdgjorda. I områdets nordvästra hörn, mellan polisens parkering och Kungsholmsgatan, finns en liten grönyta som är fastighetsmark men som kan uppfattas som parkmark.

Polishusparken är q-märkt i detaljplan med skyddsbestämmelsen ”Rådhusomtens och Polishusparkens ursprungskaraktär får inte förvanskas”. Parken ingår även i värdekärna för riksintresse vilket ytterligare stärker parkens lagskydd. Dessa skyddsbestämmelser är särskilt viktiga att ta hänsyn till under arbetet med att förnya och utveckla Polishusparken.

Trädinventering

En trädinventering av Polishusparkens trädbestånd utfördes våren 2020 av Arbor konsult. Inventeringen redogör för trädens placering, åldersklass, vitalitet, skador och förslag till eventuella åtgärder.

Trädplan

Parallellt med programarbetet har en trädplan för Polishusparken tagits fram. Trädplanen beskriver parkens trädbestånd och lyfter fram trädens betydelse inom anläggningen. Trädplanen ger vägledning vid skötsel, komplettering och ersättning av trädbeståndet. Den utgör underlag vid åtgärder och artval

med utgångspunkt i parkens gestaltungsideal och användning, men även utifrån faktorer som biologisk mångfald, resistens mot sjukdomar och anpassning till förmodade klimatförändringar. Trädplanen ska bidra till att säkra en hållbar park med ett sunt trädbestånd och god återväxt.

I trädplanen konstateras att trädbeståndet domineras av de träd som planterades vid tiden när parken anlades. Den påtagliga historiska anknytningen är viktig att värna, men det finns behov av förnyring, och utrymme för förnyelse.

Cykelstråk

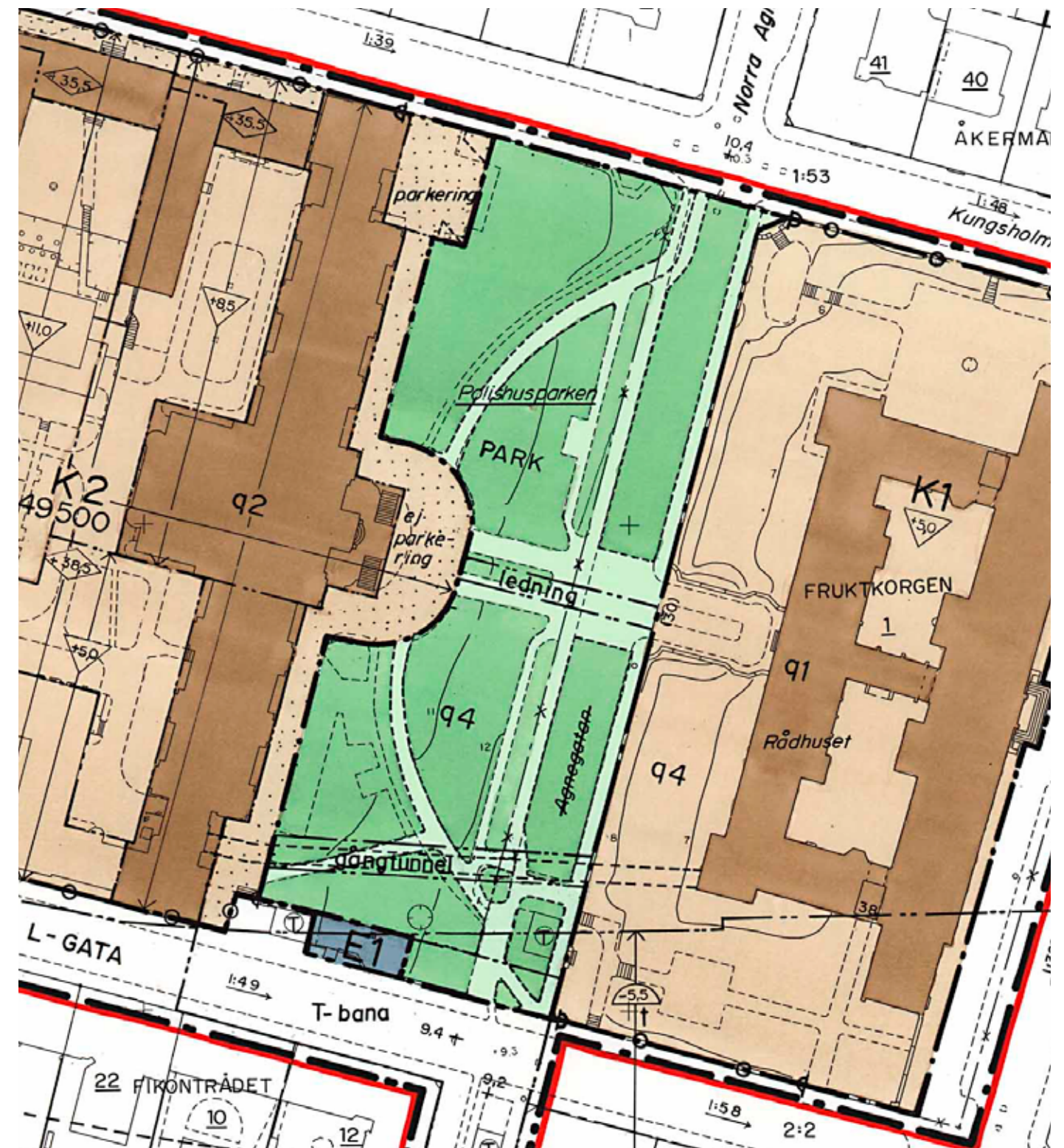
Det finns ett välanvänt cykelstråk i nord-sydlig riktning genom Polishusparken. Under september 2020 genomfördes en cykelmätning som redovisade både antalet cyklister och gående på den kombinerade gång-och cykelbanan.

Totalt färdades 531 cyklister och 583 gående genom parken i båda riktningarna mellan 07:00- 17:45. Aktiviteten var störst mellan 07:00-08.45. Generellt var flödena störst norrut på morgonen och söderut på eftermiddagen.

Övriga anläggningar

I parkens södra del mot Bergsgatan finns två T-baneentréer som utgör viktiga målpunkter inom området.

Under före detta Agnegatan finns ett underjordiskt parkeringsgarage med en nedfart från Kungsholmsgatan och två entréer för gående via mindre byggnader inne i parken. En separat detaljplan (Dp93069) reglerar denna anläggning.

Utsnitt ur detaljplan för kv Fruktkorgen och Kronoberg.

Förutsättningar

Medborgardialog och parksamråd

Dialog med allmänheten är en viktig del av alla parkupprustningar och resultatet utgör en förutsättning för arbetet. I arbetet med Polishusparken har dialog genomförts i två omgångar. En tidig dialog i samband med projektets start, i juni 2020, samt i samband med att ett upprustningsförslag tagits fram, i december 2020.

Deltagandet och intresset för projektet har varit stort. I juni 2020 deltog 227 personer och i december 2020 valde 81 personer att inkomma med synpunkter. Vid båda tillfällena har dialogen varit webbaserad. Metod, deltagande och resultatet från båda dialogtillfällena har sammanställts i separata rapporter.

Medborgardialogen visar att parkens besökare i stort är nöjda med parken som den är idag. Parkens blommande träd och buskar tillsammans med trädens storlek samt de öppna gräsytorerna är parkens mest uppskattade kvaliteter och viktiga att värna vid upprustningen.

Vidare framkom att det idag finns brister i hur gång- och cykeltrafiken separeras, att parkens besökare vill ha mer blomsterprakt, fler sittmöjligheter och möjlighet till någon form av lek.

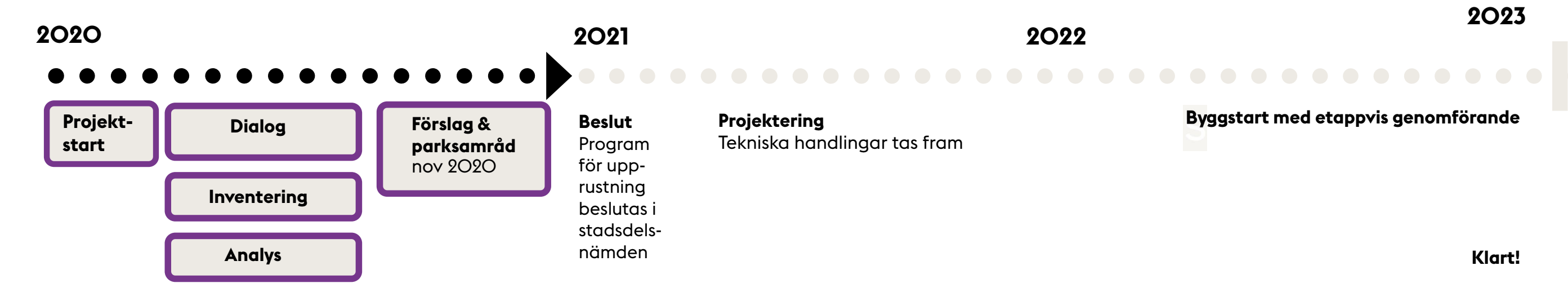
Resultatet av medborgardialogen har beaktats under arbetsprocessen och framtagandet av detta program.

Tidplan

Programarbetet har genomförts under 2020. Under 2021 sker projektering och detaljerade bygghandlingar för genomförandet tas fram. Genomförandet är planerat till 2022-2023.

Några röster ur medborgardialogen.

Tidplan för förnyelse för Polishusparken

Historia

Den första mer omfattande bebyggelsen på Kungsholmen växte fram längs den östra stranden i början av 1600-talet. De som då bosatte sig här var främst hantverkare som lockades av stadens skattelättnader. De etablerade sig längs Hantverkargatan och söderut mot vattnet. Längre inåt ön etablerade sig repslagare och trädgårdsmästare. Kvartersnamnen kring Polishusparken kan härledas till de många trädgårdarna som tidigare fanns på Kungsholmen, med namn som Fruktkorgen, Plommonet och Skörden. Nuvarande Scheelegatan hette tidigare Trädgårdsgatan och Fleminggatan gick under namnet Repslagargatan.

Piperska muren

Adeln förvärvade stora landarealer på Kungsholmen främst norr om Hantverkargatan, och kring år 1650 ägdes uppskattningsvis hälften av Kungsholmens östra del av adeln. På de stora egendomarna anlades ofta s.k malmgårdar, ofta med tillhörande trädgårdar och i regel använda som sommarboställen för aristokratin. Kungsholmens inre delar har därmed brukats för odling och trädgårdar sedan början av 1600-talet.

Den mest iögonfallande och största trädgårdsanläggningen med tillhörande malmgård var den Piperska muren som tillhörde greve Carl Piper, en av Karl XII: s närmaste rådgivare. Tomten köptes år 1694 och namnet Piperska muren kommer från den mur som omgärdade egendomen. Som sommarträdgård anlades kring malmgården en storslagen barockträdgård enligt rådande stilideal med tillhörande orangeri boskeér, alléer, fontäner, statyer och mönsterplanteringar. Till egendomen hörde även en omfattande köksträdgård som var belägen i södra delen av kv. Plommonträden, längs med Bergsgatan, platsen för nuvarande Polishusparken.

Barockanläggning blir trädgård

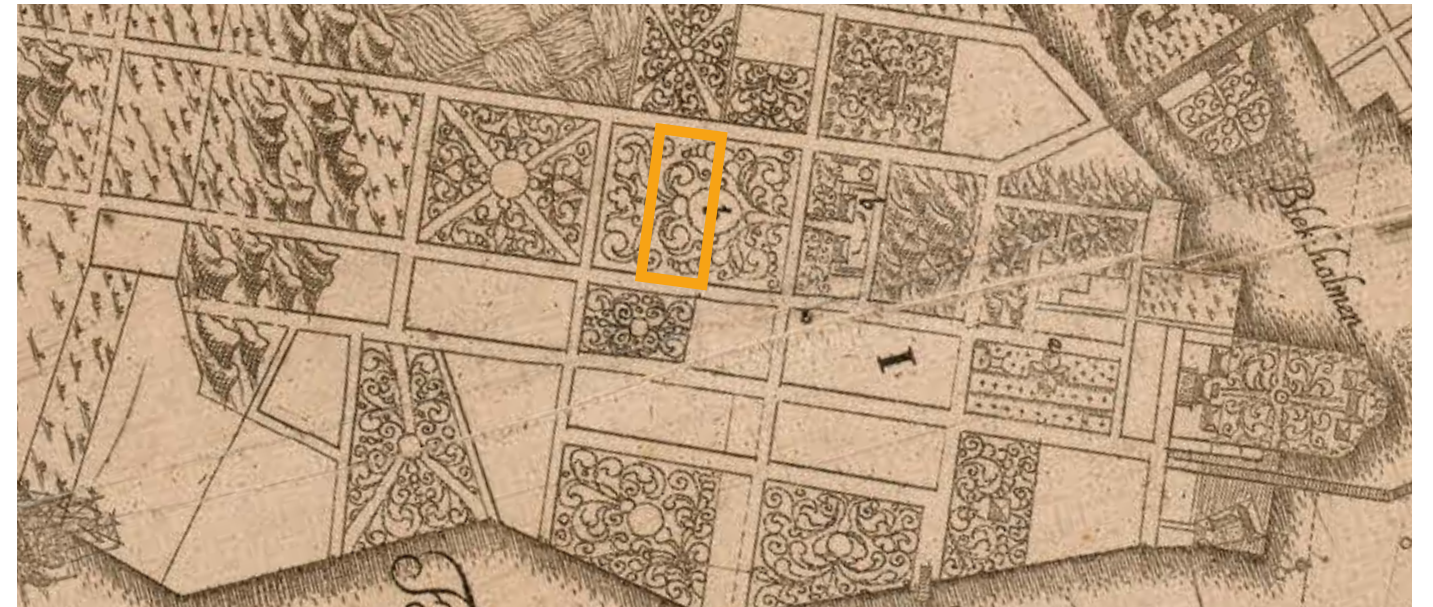
Greve Piper dör 1716 och hans fru grevinnan Kristina Törnflycht fortsätter utveckla trädgårdsanläggningen, som nu anses som en av Stockholms allra vackraste. Under 1730-talet kommer självaste Carl von Linné och besöker den praktfulla trädgården. År 1757 säljs egendomen som styckas av i etapper och den praktfulla barockanläggningen förfaller. Platsen för nuvarande Polishusparken anläggs som trädgård och brukas och ägs av en rad trädgårdsmästare under de följande hundra åren. Den siste trädgårdsmästaren som arrenderar marken är A.E Täckman och trädgården benämns då Täckmanska gården.

Stockholmförfattaren, P A Fogelström, känd för sina stockholmskildringar skriver i sin bok ”Kungsholmen”:

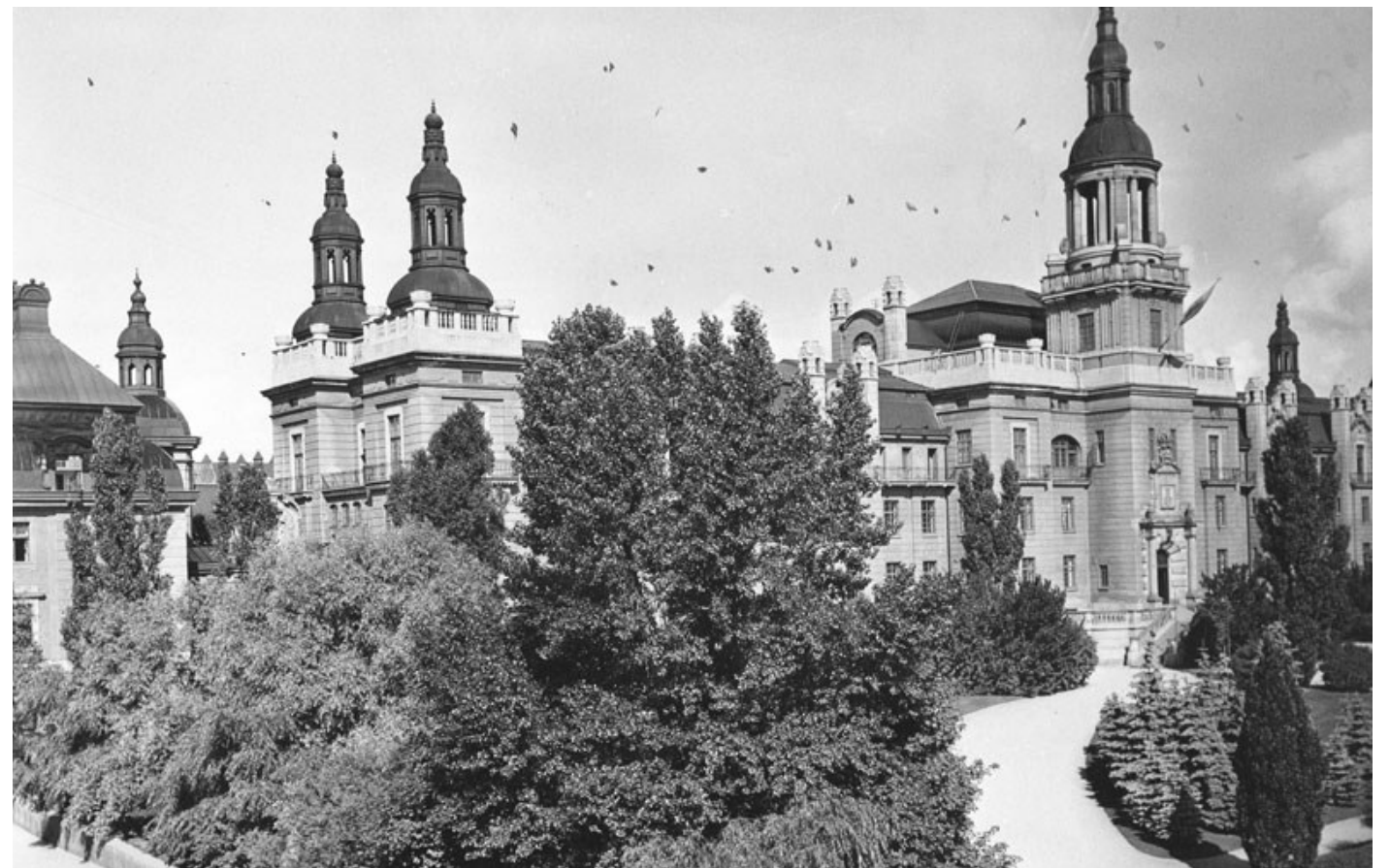
”Omkring 1900 var detta ännu landet, den lilla täckmanska trädgården låg mellan gröna träd och syrenhäckar. Åkrarna och fälten där tobaksplanter och rovor skulle växa plöjdes med hjälp av oxar. På höstarna kom stora grupper av kvinnor, barfota och lättklädda, för att skörda tobaksbladen. Intill stallet bedrevs försäljning, där kunde man få ett fång syrener för 10 öre eller en påse äpple för fem ”.

Täckmanska gården. Fotografi 1904. Stockholms stadsmuseum.

1702 års karta över Stockholm, Anders Wijkman, Werner von Rosenfeldt. Stockholms stadsarkiv. Rutan markerar dagens park.

Polishuset 1927. Fotograf: Heurlin, G. Stockholms stadsmuseum.

Historia

Polishuset och Rådhuset

Staden köper år 1881 marken, ett stort område som då var relativt lantligt belägen, tänkt för ett kurssjukhus. Sjukhuset kom att förläggas längre österut på Kungsholmen, och när flytten av Polishuset och Rådhuset från Gamla stan skulle genomföras, hade staden ett stort oexploaterat område att tillgå mitt på Kungsholmen, från nuvarande Scheelegatan (då Trädgårdsgatan) ända upp mot Polhemsgatan.

Polishuset uppförs mellan åren 1903-1911 och är ritat av arkitekt Gustaf Lindgren. Byggnaden är ett exempel på den eklektiska stil som präglade arkitekturen under 1800-talets senare hälft, med blandade inslag av barock, gotik och renässans. Byggnaden bröt mot det nationalromantiska stilidealet som var rådande vid tiden och uppfattades därför av många som omodern.

På andra sidan Agnegatan uppfördes Rådhuset som stod klart år 1915. Byggnaden är ritad av arkitekt Carl Westman i tydlig nationalromantisk stil, mer likt tidens rådande ideal. Byggnadens strama, massiva fasad utgör en kontrast till Polishusets mer intrikata och dekorerade fasad. Rådhusparken som omger byggnaden är utformad i nationalromantisk stil i samklang med Rådhuset.

I samband med uppförandet av Polishuset anläggs en för sekelskiftet tidstypisk symmetrisk parkanläggning vilket vid tidpunkten kan ha upplevts något omodernt. Breda parkvägar leder mot en elegant förplats vid huvudentrén nedanför Polishusets trappor. Från huvudentrén går en mittaxel mot Rådhuset, kantad av en formell plantering avslutad i mötet med dåvarande Agnegatan.

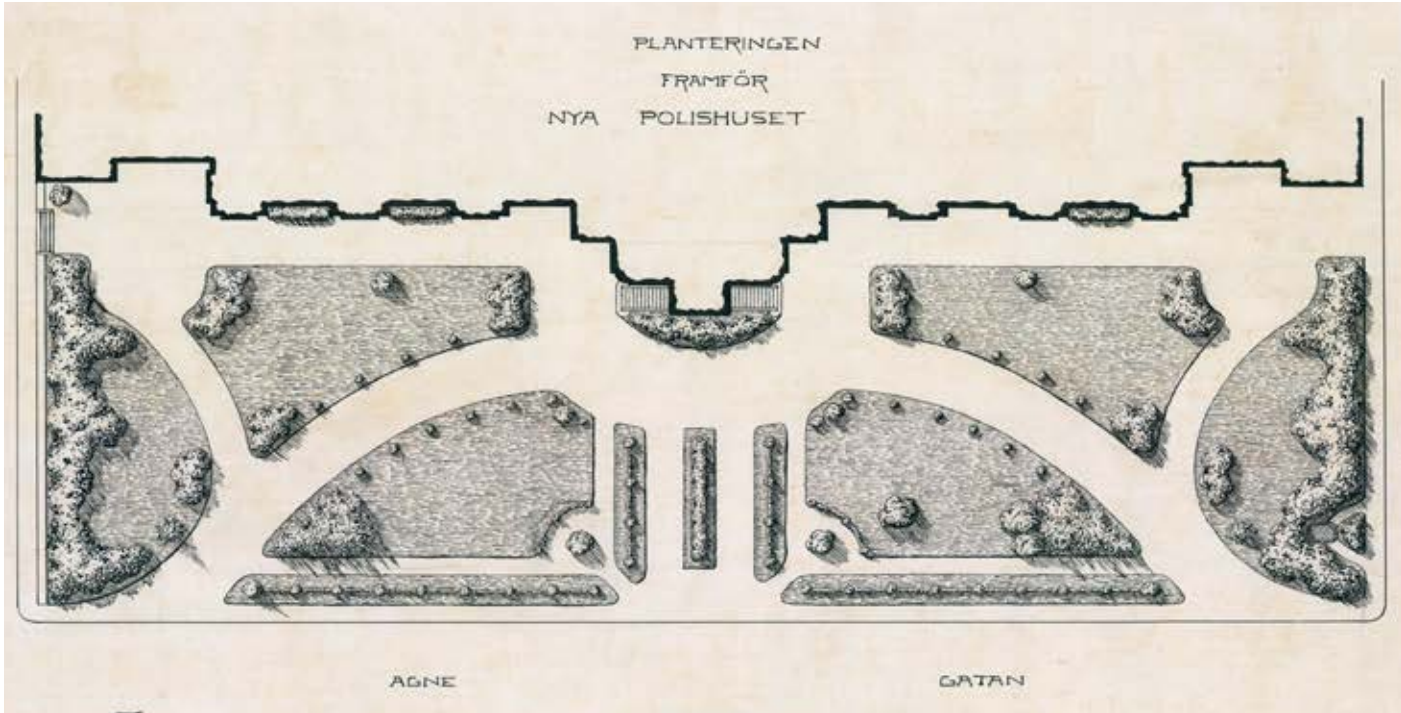
I gräsyrtorna mellan de breda parkvägarna planteras friare grupper av både löv och barrträd, samt stora planteringar av blommande buskar. Parkanläggningen avgränsas av Bergsgatan i söder och av Kungsholmsgatan i norr. Intill dessa gator anläggs stora, friväxande buskage som skärmar av och skapar lummiga parkrum.

Parkomvandling i modern tid

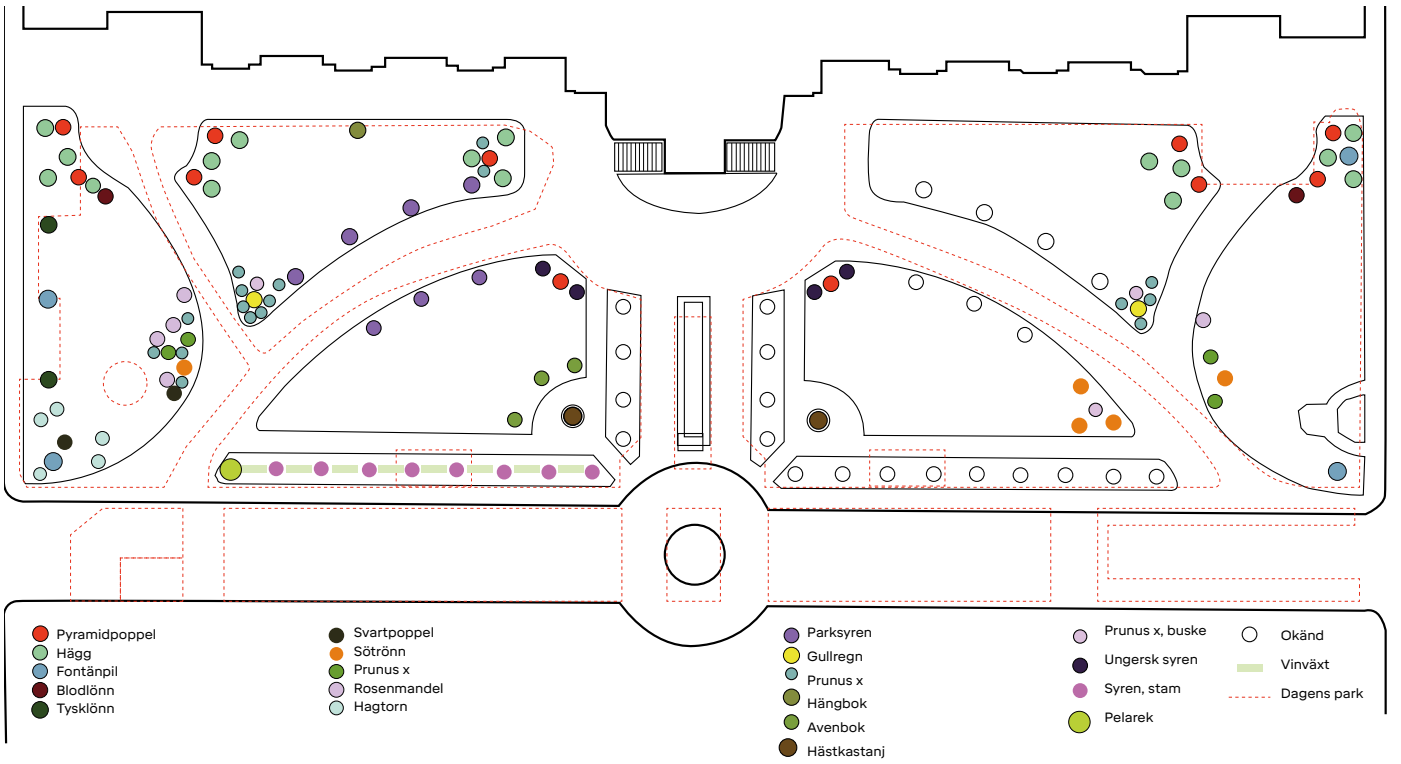
I samband med utbyggnaden av tunnelbanans blå linje år 1975 stängs Agnegatan av och en av tunnelbaneuppgångarna från station Rådhuset förläggs i parkens södra del nära Bergsgatan. Därmed får parken en ny målpunkt. Den avstängda delen av Agnegatan användes under de följande 20 åren till parkering.

Under slutet av 1990-talet utvidgas parken genom att den tidigare Agnegatan som då länge använts som parkering införlivas i parken. Ett underjordiskt parkeringsgarage byggs också i den tidigare Agnegatans sträckning. Nedfart till garaget sker via en ramp från Kungsholmsgatan i parkens norra del och två inglasade entrébyggnader för gående byggs längs ett gångstråk inne i parken. Under arbetena utförs en arkeologisk undersökning, och Stockholms stadsmuseums arkeologer finner en träbrunn, troligtvis från 1700-talet, på platsen.

Polishusparkens äldre och nyare del och Rådhusparken har skilda karaktärer och utgör tillsammans intressanta inslag i den större parkmiljön. Polishusparken uppfördes som en klassisk symmetrisk sekelskiftespark som numera står i kontrast till parkrummet fd Agnegatan som har ett enkelt och mer modernt uttryck med raka linjer och stråk. Rådhusparken, som är i princip samtida med Polishusparkens äldre del, utgör med sin nationalromantiska stil ett mer tidstypiskt parkrum.

Polishusparken, tidigt 1900-tal. Gatukontorets arkiv.

Tolkning av handritad planteringsplan från 1910-tal. Barrträden finns ej med i denna planteringsplan, de har troligen tillkommit i ett något senare skede.

Befintlig situation

Polishusparken idag är till sin struktur relativt lik den park som anlades här under tidigt 1900-tal. Parken karaktäriseras av den stora variationen av äldre klassiska parkträd och grupper av fristående buskage i gräsytorna mellan parkvägarna. Sedan Agnegatan togs bort och blev en del av parken på 1990-talet, har anläggningen även en öppnare del som är långsträckt med större rektangulära gräsytor kantade av gång- och cykelstråk.

Entréer och avgränsningar

Från Bergsgatan finns två parkentréer. Den mest använda ligger i anslutning till tunnelbanenedgången i f.d Agnegatans förlängning. Här möts besökaren av en ett antal uppvuxna träd och grusytor innanför låga planteringsräckena. Tidigare fanns planteringar under träden, men de försvann för ca 10 år sedan och ytorna är numera grusade. I väster finns ytterligare en parkentré med en trappa som leder upp mot Polishusets entré och till parken.

Från Kungsholmsgatans östra del finns parkentréer på vardera sidan av nedfarten till det underjordiska parkeringsgaraget som ligger i gamla Agnegatans sträckning. Tätt vegetation i anslutning till den ena av entréerna ger svag överblickbarhet in mot parken.

Det saknas en entré till parken från Kungsholmsgatans västra del. Här finns dock en tydlig smitväg in i parken vilket påvisar behovet av en entré. Symmetrin och de kulturhistoriska värdena skulle stärkas om en väg kunde återskapas här, likt den koppling som redovisas i äldre kartmaterial. Viktigt är att det sker med bibehållen symmetri gentemot motsvarande väg i söder.

Längs Kungsholmsgatan ansluter parkens gräsytor och träd direkt mot trottoaren. I denna del av parken finns även en urinoar.

Längs Bergsgatan avgränsas parken av en stadig blockstensmur av röd granit som bryts av tunnelbanans teknikbyggnader, en elnätstation och en offentlig toalett. En låg mur av kalksten avgränsar parken mot Rådhuset.

Målpunkter och flöden

Parken är välanvänd som kommunikationsstråk och för rekreation. De största flödena genom parken går i nord-sydlig riktning längs f.d. Agnegatan via ett gångstråk respektive ett kombinerat gång- och cykelstråk.

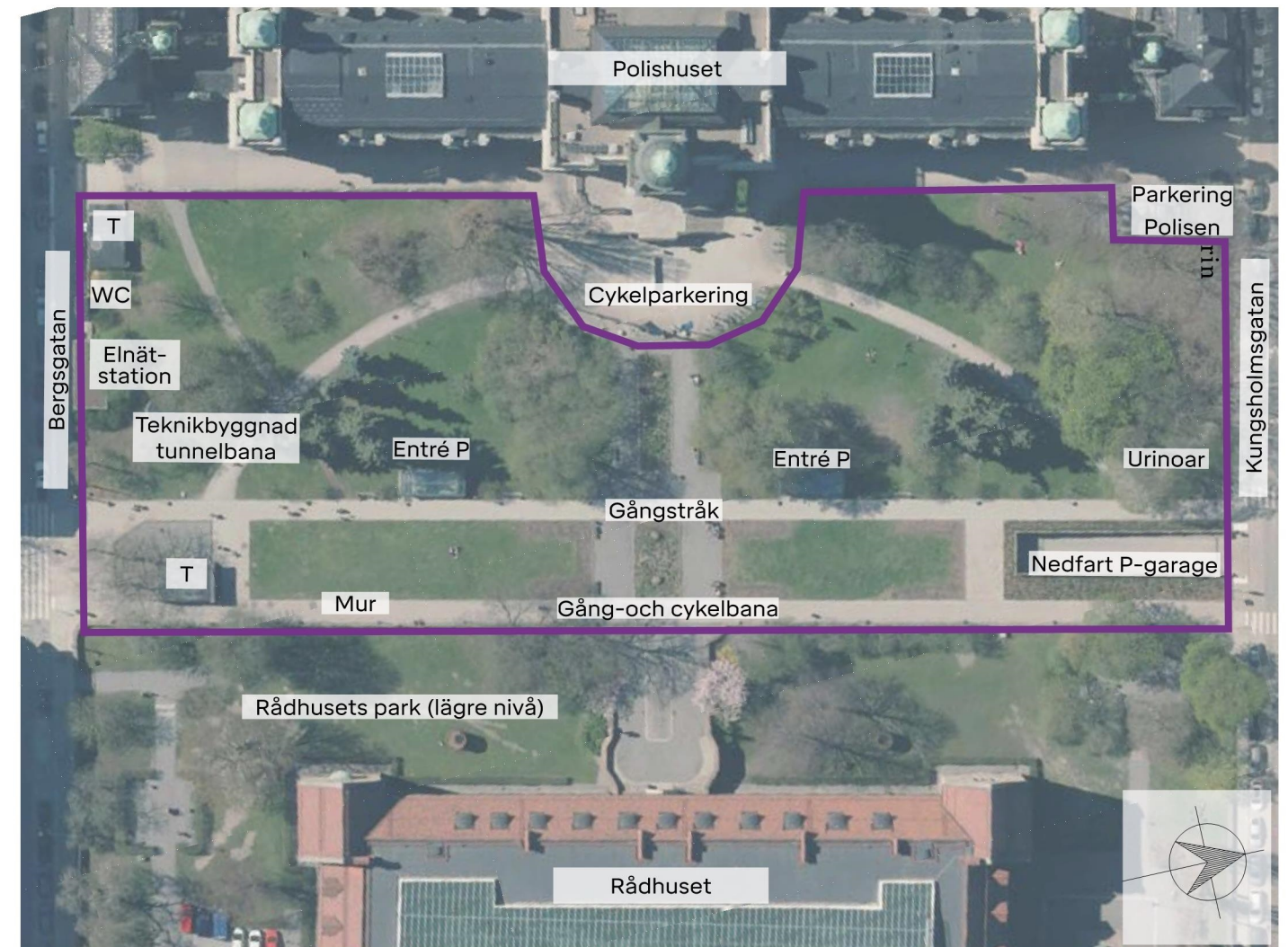
Idag uppstår konflikt mellan gångtrafikanter och cyklister på den kombinerade gång-och cykelbanan, bland annat på grund av otydlig skyltning.

I parken finns en av tre tunnelbanenedgångar inom ett litet område. Denna nedgång är idag parkens tydligaste målpunkt. Byggnaden ligger på parkmark i ett läge som bidrar till dålig sikt och minskad öppenhet vid entrén till parken.

Även Polishusets entré är en viktig målpunkt. Här finns en halvcirkelformad förplats, tillhörande Polisens fastighet. Platsen kantas av en cykelparkering som är underdimensionerad vilket bidrar till att cyklar delvis parkeras i parken vilket ger ett stökigt intryck. Vidare bidrar detta till att otillåten cykling i stor utsträckning sker på parkvägen som leder till Polishusets entré.

Längs gångstråket i parkens centrala del finns två byggnader för nedgång till det underjordiska garaget.

De öppna gräsytorerna används för rekreation, picknick, lunch och solbad. Den låga kalkstensmuren mot Rådhuset är en populär sittplats för parkens besökare.

Polishusparken, ortofoto från 2018.

Kombinerad gång- och cykelbana längs kalkstensmuren mot Rådhuset.

Parkentré från Bergsgatan

Befintlig situation

Växtmaterial

Trädbeståndet i parken består huvudsakligen av de träd som planterades när parken anlades, och är således ungefär 100 år gamla.

Det finns en stor variation i växtmaterialet, med inslag av vintergröna, rödbladiga och blommande träd och buskar, vilket är typiskt för en park anlagd vid förra sekelskiftet. De rejäla buskagen som finns i parken är storväxta och gör parken delvis svår att överblicka.

Längs mittaxeln som förbinder Polishuset med Rådhuset finns planteringar med blommande perenner och flertalet sittplatser. Planteringarna har glesa kanter vilket kan bero på att det inte finns något planteringsrække kring ytorna.

Ursprungligen var parken kantad av breda buskplanteringar längs med Bergsgatan och Kungsholmsgatan. Idag är dessa urglesade av trygghetsskäl och på grund av problem med råttor.

Tillgänglighet och trygghet

Parken är relativt plan och tillgängligheten inom parken god. Markmaterial på gångytorna utgörs av betongplattor, asfalt och stenmjöl. Parkens entréer ligger i nivå med omgivande gator fränsett entrén i den sydvästra delen från Bergsgatan där det finns en trappa upp till parken. Buskagen i parken är förvuxna vilket kan bidra till upplevd otrygghet.

Belysningen är nyligen moderniserad och är tillfredsställande, tillägg med nya vistelseytor i parken kan dock innebära att belysningen behöver kompletteras.

Kalkstensmuren som löper längs gång- och cykelstråket är en populär plats att uppehålla sig vid.

Parkens mittaxel mellan Polishuset och Rådhuset. Ytan kantas idag av parksoffor i mörkgrön kulör.

Parken har flera stora friväxande buskage av fläder och syren som tillsammans med träden skapar rumsligheter.

De stora parkträden ger platsen en historisk prägel och bildar sammanhängande krontak i delar av parken.

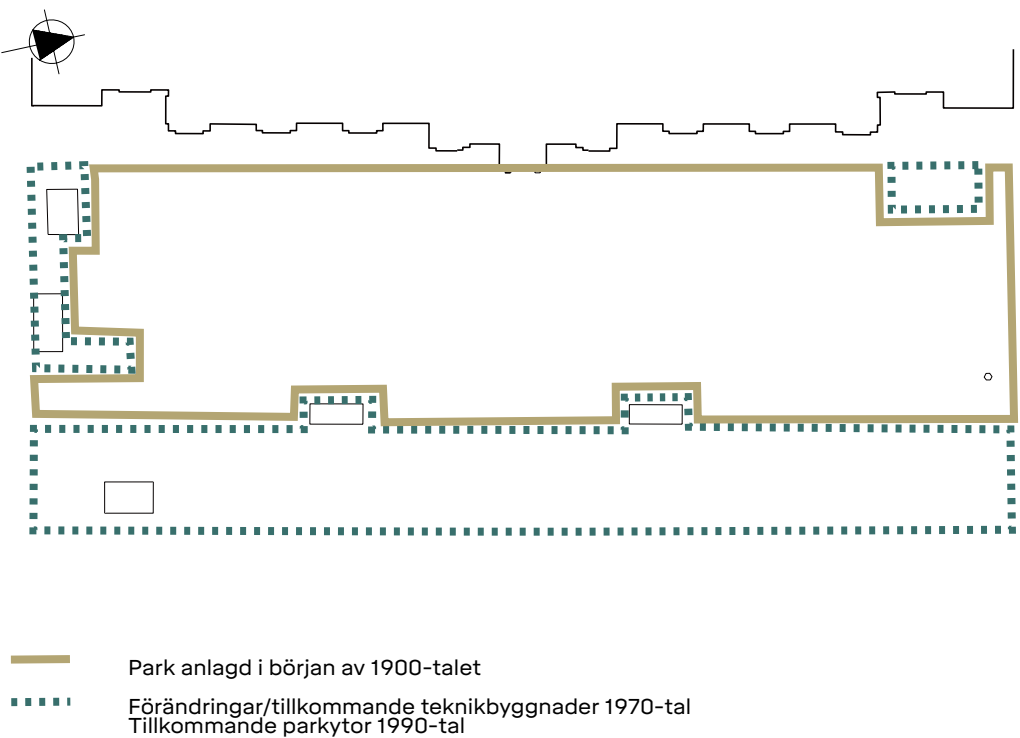
Cykelparkering framför Polishuset.

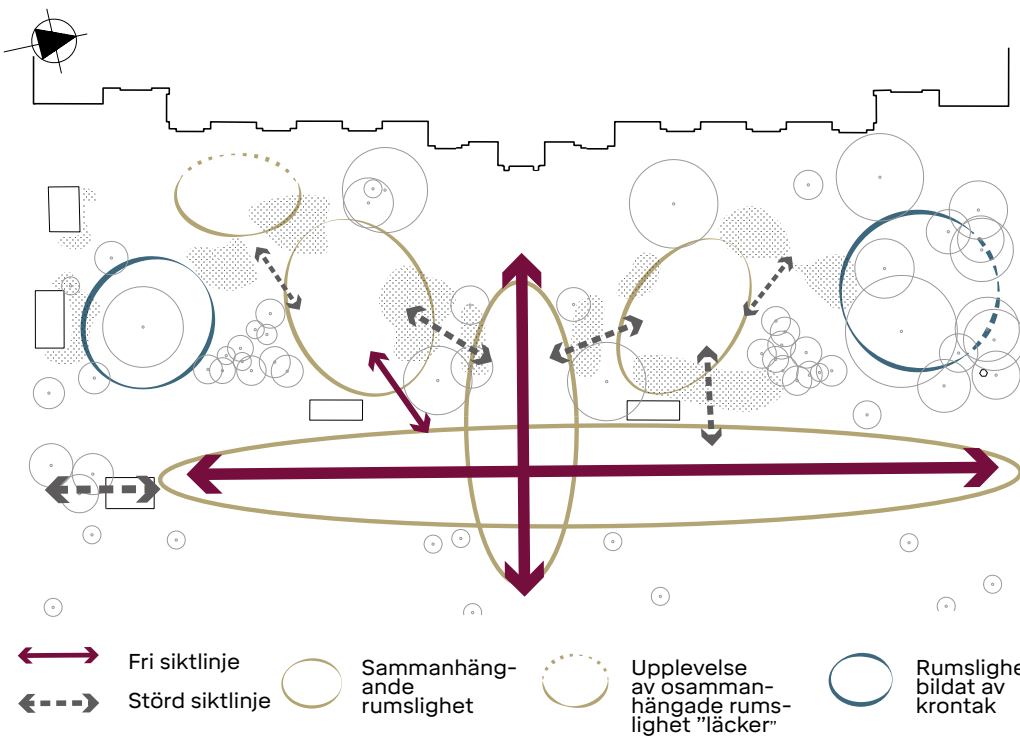
Urinoar nära Kungsholmsgatan.

Analys

Historisk struktur

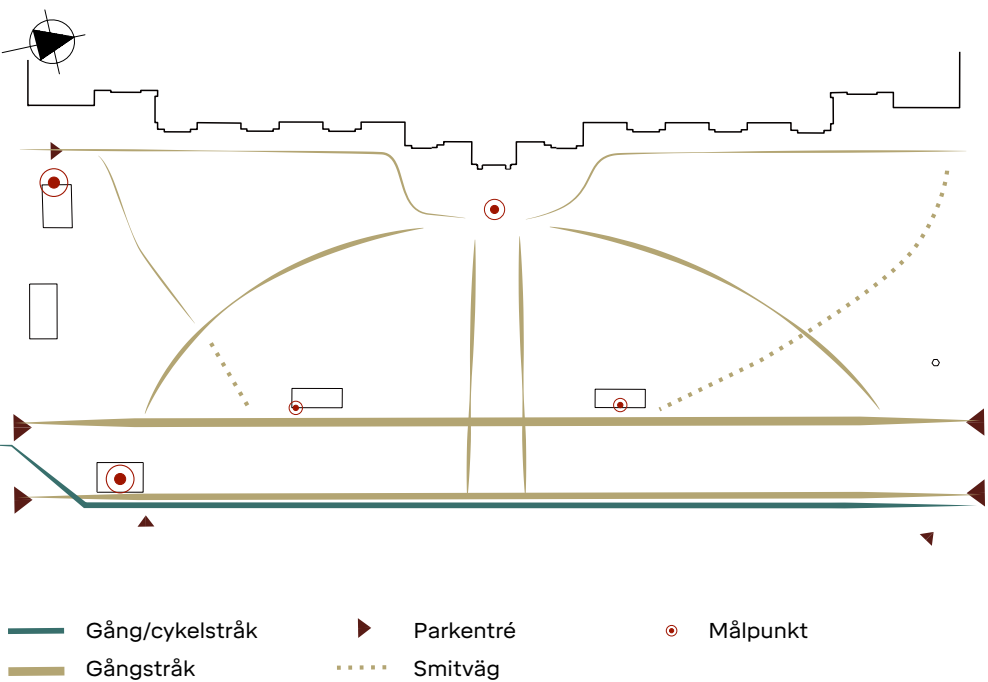

Rumslighet och siktlinjer

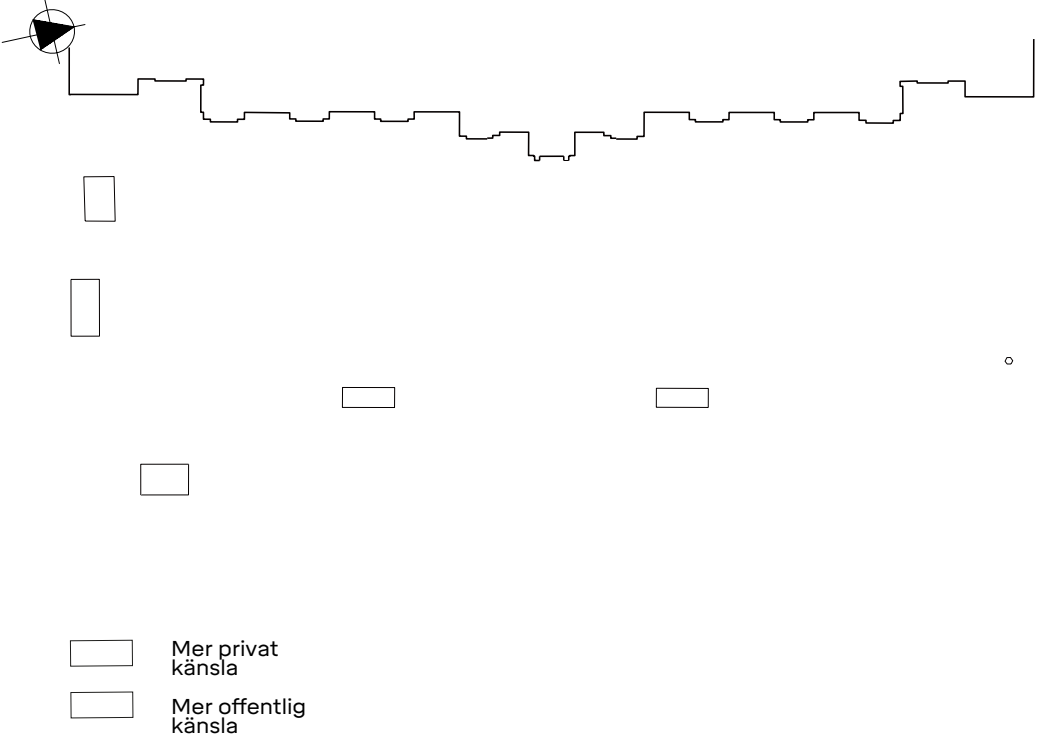
- + Lång siktlinje i fd Agnegatans läge
- + De stora träden ger fina rumsligheter under lövkronorna
- + Tydliga rumsligheter längs parkens två axlar
- Rumsligheter i utkanten av parken upplevs något osammanhängande och inbjuder ej till vistelse
- Dålig överblickbarhet i centrala delarna av parken
- T-baneuppgången skymmer sikt och bidrar till en känsla av baksida i parkentrén.

Målpunkter, flöden, smitvägar och entréer

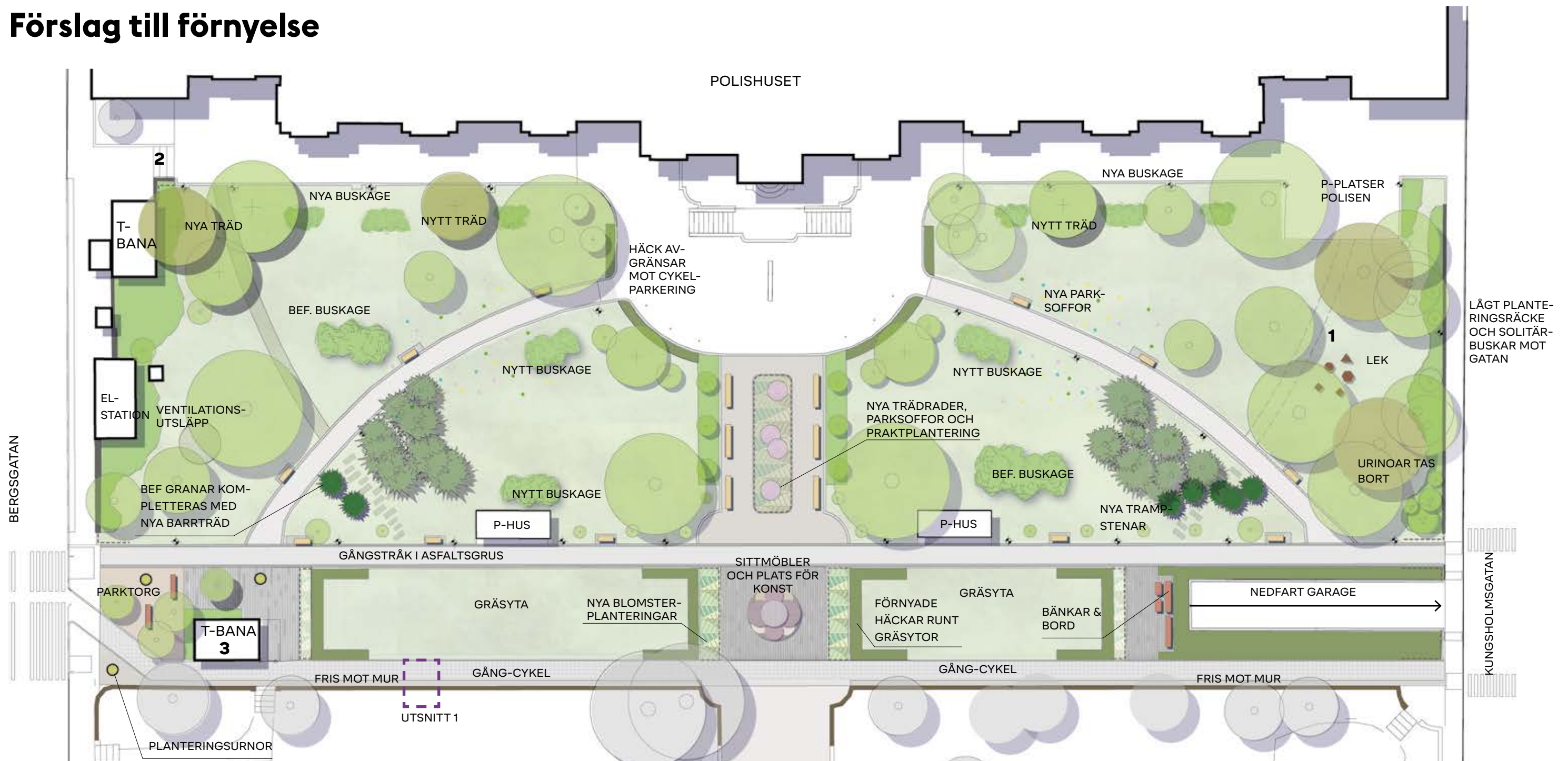
- + Många parkentréer och tydliga stråk i parken
- Konflikt mellan fotgängare och cyklister eftersom de rör sig i samma gemensamma yta med delvis otydlig skyltning
- Avsaknad av parkentré i det nordvästra hörnet
- T-banebyggnaden skär av flödet och bidrar till en smal passage för gång- och cykeltrafikanter.

Upplevelse privat/offentligt

- + Välantvätt offentligt stråk
- Parkens västra del kan upplevas privat, vilket medför att den nyttjas mindre

Förslag till förnyelse

Förnyelsen i korthet

- Parkens olika stilideal bibehålls och förtydligas (den äldre delen närmast Polishuset och det mer moderna mittstråket).
- Mer välkomnande entréplats kring tunnelbaneuppgången.
- Tydligare gräns mot Kungsholmsgatan med ny kantsten och planteringsräcke.
- Nya praktplanteringar, vårlök och plats för nytt konstverk.
- Nya parkträd med historisk anknytning.
- Förtydligad gång- och cykelbana.
- Fler sittplatser

Parken på längre sikt

1. Återskapa gångväg enligt historisk sträckning. Möjligt vid en överenskommelse om att flytta Polismyndighetens p-platser.
2. Ramp i trappan från Bergsgatan för att minska cykling i parken upp mot Polishusets entré. Möjligt vid en överenskommelse med fastighetsägaren.
3. Riva T-baneuppgång i parken, i enlighet med vad som också står omnämnt i gällande detaljplan.

Illustrationsplan. Skala 1:500 / A3

Förslag till förnyelse

Förslag till förnyelse för Polishusparken har tagits fram utifrån uppsatta mål, inventering och analys av platsen, platsens historia och inkomna synpunkter från medborgardialogen. Fokus ligger på att möta kraven om en trygg, tillgänglig, hållbar och attraktiv parkmiljö. Åtgärderna sker med utgångspunkt från parkens grundstruktur och historiska gestaltning som ska bevaras och förstärkas. Den ursprungliga karaktären, symmetrin, vegetationen, mittaxeln och de mjuka formerna i parkens äldre del lyfts fram och skillnaden mellan denna och parkens nyare del i f.d. Agnegatans sträckning förtydligas.

Entréer och avgränsningar

Parkens entréer markeras på ett tydligare sätt och får en mer inbjudande framtoning. Vid Bergsgatans östra entré skapas ett nytt och mer öppet parktorg under de kaukasiska vingnötsträden, med stenmjölssytor och nya sittmöbler som inbjuder till vistelse under de sirliga krontaken. Ytan vid tunnelbanans entré in mot parken får en ny beläggning och nya sittplatser och planteringar.

På sikt skulle det vara välgörande för hela parken om tunnelbanebyggnaden kunde rivas och ersättas av de andra två uppgångarna i närheten. Detta är något som också är omnämnt i gällande detaljplan.

Vid Kungsholmsgatans entré gallras vegetationen för bättre överblickbarhet. Parkens möte med gatan förtydligas med ett lågt planteringsräcke.

Moderna möbler i mittstråket.

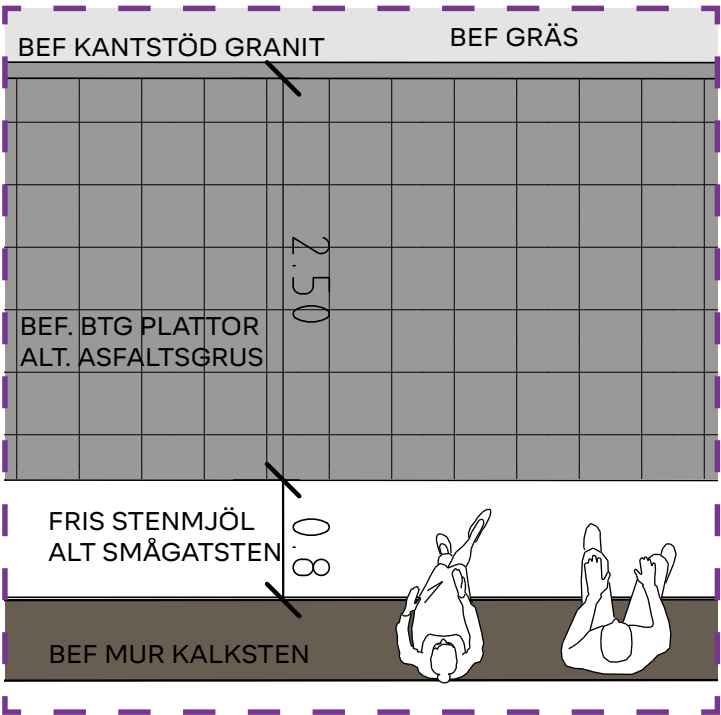
Växter som lockar bin och fjärilar.

Den befintliga parkentrén med trappa från Bergsgatan i väster finns kvar som idag. En ramp i trappan skulle kunna underlätta för cyklister till Polishuset och minska otillåten cykling på parkvägen. Eftersom trappan inte tillhör parken är det fastighetsägaren som har rådighet över denna fråga.

Stråk och kopplingar

Det kombinerade gång- och cykelstråket längs parkens östra sida finns kvar och befintligt granitkantstöd längs grönyrtorna behålls i samma läge. Markbeläggningen består av de befintliga betongplattorna alternativt asfaltsgrus.

För att freda utrymmet i direkt anslutning till kalkstensmuren mot Rådhusparken föreslås en fris i ett avvikande material som stenmjöl eller gatsten. Belysningsstolpar och skyltar kommer att stå inom frisen som ger ett fint möte med den klassiska kalkstensmuren som många använder för att sitta på. Den kombinerade gång- och cykelbanans bredd är i förslaget 2.5 m.

Planutsnitt gång- och cykelstråk med fris längs mur.

Ett planteringsräcke längs Kunsholmsgatan ramar in parken. Fotomontage.

Planteringar med prydnadsgräs och perenner.

Förslag till förnyelse

Gångstråket som sträcker sig längs den andra sidan av de rektangulära gräsytorna justeras och får ett nytt ytskikt av asfaltsgrus som är en fast beläggning med grusad karaktär. Längs gångstråket föreslås friser av natursten som återkommer även i andra ytor av den nyare delen av parken.

De mjukt formade gångvägarna mot Polishuset behålls och får nya slitlager. Nuvarande smitvägar i anslutning till grupperna av blågranar beläggs med trampstenar i gräs.

Den upptrampade smitvägen i det nordvästra hörnet från Kungsholmsgatan kvarstår. Historiskt har det funnits en koppling in i parken här. En ny entré i detta läge kan anläggas först om och när det finns möjlighet att ta bort de parkeringsplatser som finns här idag. På illustrationsplanen på sidan 12 är förslag till framtida ny entré och gångväg från Kungsholmsgatan streckad. Det är angeläget att återskapa denna koppling när möjlighet ges.

Platser att vistas på

Mittaxeln som utgör parkens centrala del förstärks genom nya rader av mindre och blommande träd längs sidorna, med inspiration från parkens ursprungliga gestaltning och växtförslag. Här finns möjlighet att slå sig ner och njuta av praktplanteringarna i axelns mitt som upprustas med prunkande perenner och sommarblommor som lockar bin och fjärilar. Punkten där parkens två axlar möts förnyas med rumsskapande planteringar och en flexibel sittmöbel/sittgradäng. Här görs också plats för ett nytt konstverk. Det är viktigt att fd Agnegatans karaktär får råda och utgöra grund för gestaltningen på platsen där axlarna möts. För att parkens grundstruktur och historiska gestaltning ska bevaras och stärkas får inte den äldre parkdelens karaktär ”spilla över” i den före detta gatusträckningen, som har en helt annan historisk kontext.

Förslaget tillför fler möjligheter för parkbesökaren att sätta sig ned i den grönskade parken. Sittmöjligheter erbjuds i skuggan, vid bord, via flexibla sittmöbler i mittstråket, kring parkens mittaxel och längs gångvägarna. De befintliga parksofforna renoveras med nya träsitsar och målade ståldetaljer. Dessa klassiska soffor används i den äldre delen av parken. I det sentida mittstråket väljs mer moderna möbler.

Enklare lekskulpturer i trä placeras ut som målpunkter i den historiska delen av parken. Leksulpturerna tas fram efter inspiration från parkens praktfulla träd och dess kottar, frukter, barr, löv etc. De almar som på grund av sjukdom måste fällas i parken kan eventuellt användas som material.

Belysningen i parken är god men i samband med att nya vistelseplatser skapas kommer behovet av kompletterande belysning att ses över.

Nya blommande prydnadsträd i historisk axel.

Skulptural lek med trädtema.

Trampstenar genom grupper av barrträd.

Befintliga soffor renoveras och får ny färg.

Pampiga planteringar med en vintergrön ram runt sommarblommor/perenner.

Förslag till förnyelse

Träd och buskage

Buskagen i parken har med tiden vuxit sig mycket stora och täta och behov av föryngring finns. I dagsläget avgränsar vissa av buskagen de mindre parkrummen från varandra och gör parken svår att överblicka. Buskage behöver föryngras och delar av eller i vissa fall hela buskage tas bort och ersätts. Buskagen mellan parkens äldre och nyare del lättas upp för bättre överblick. Det historiska växtmaterialet kompletteras med blommande buskar i mindre storlek. Viktigt ur kulturhistoriskt hänseende är att välja växter av tidstypisk karaktär. Tillsammans med de stora parkträden bildar buskagen även fortsättningsvis en rumslig stomme i parken.

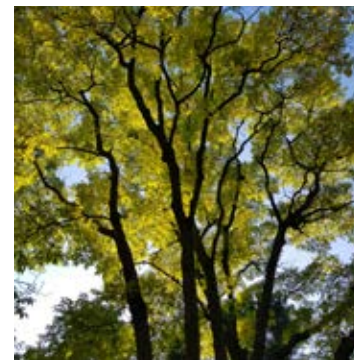
I den ursprungliga delen av parken utgörs trädbeståndet av storvuxna och gamla träd. De flesta är vitala men konsekvenserna kan bli betydande för upplevelsen om flera av dessa skulle gå ut på kort tid. Förekomsten av yngre träd är koncentrerad till området närmast f.d. Agnegatan där raden med syrener och pelarekar återfinns. Det är viktigt att det även i framtiden finns träd av betydande storlek genom hela parken och att den gröna karaktären bevaras. Därför ska specifika träd

ersättas när de tas ned, med utgångspunkt i det historiska växtmaterialet. Träd som bedöms vara i särskilt dålig kondition identifieras och om möjligt planteras nya träd som på sikt kan ersätta de gamla i deras närhet. Redan nu kan nya träd planteras där det historiskt sett har funnits träd som ej har ersatts. En klippt häck föreslås som avgränsning mellan parken och Polishusets entréplats. Även de klippta häckarna kring gräsytor i f.d. Agnegatan förnyas. Det ska finnas en skillnad mellan häckväxterna i den gamla delen av parken mot dem i den nyare.

Planteringar och vårlök

Praktplanteringarna i parkens historiska mittaxel ges en särskild omsorg. Ytorna föreslås innehålla perenner och sommarblommor som attraherar insekter, fjärilar, bin och humlor. Växter väljs för att planteringarna ska upplevas intresseväckande året om. Vedartat växtmaterial som exempelvis rosor får bilda en stomme med volym även vintertid. Kring praktplanteringarna föreslås ett nytt planteringsräd. Praktplanteringen i mittstråket i den äldre delen av parken får en egen karaktär jämfört med perennplanteringarna i den nyare f.d. Agnegatan.

I parkens större sammanhängande gräsytor planteras vårlök som skänker färg och vårkänslor till parken under tidig vår, innan träden blommar och parkens perenner har vaknat till liv.

Växtkaraktärer som föreslås i parken.

Parkträd

Exemplararter:
Silverlind
Rödbladig skogslönn
Ungersk ek

Rumsbildande buskage

Exemplararter:
Parkolvon
Parksyren
Fläder
Schersmin

Prydnadsträd

Exemplararter:
Bärapel
Rosenhagtorn
Gullregn

Praktplantering

Exemplararter:
Lavendel
Astilbe
Solhatt
Rosor

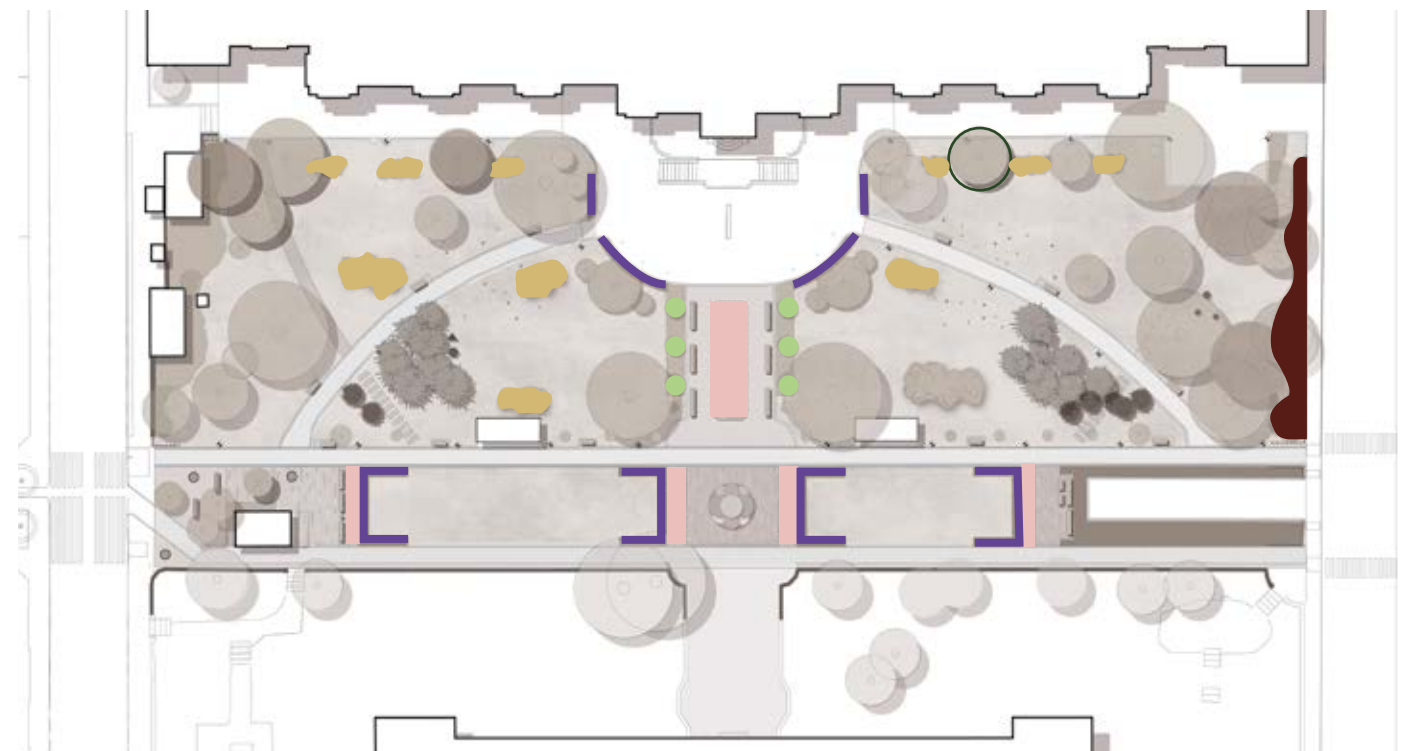
Kantvegetation

Exemplararter:
Tuvsnöbär
Hybridsnöbär
Häggmispel
Kejsarolvon

Klippt häck

Exemplararter:
Liguster (parkens äldre del)
Avenbok (fd Agnegatan)
Idegran (fd Agnegatan)

Kungsholmens stadsdelsförvaltning
kungsholmen@stockholm.se
08-508 08 000

